CONFUZIILE GENERATE DE DICŢIONARELE ACTUALE DE ARGOU

MISINTERPRETATIONS IN THE NOWADAYS SLANG DICTIONARIES

(Abstract)

Even if, in theory, it is relatively easy to tell the argotic speech from the familiar one, the popular one, the regional one, the vulgar one or from the jargon, in practice it is often difficult to establish in an objective manner the type of speech to which certain words can be attributed. By simply leafing the nowadays argot dictionaries, there can be identified numerous words belonging to other speeches than the argotic one, their intertwining being explained through the existence of several common features.

The border between the argot and the colloquial speech is hard to trace and keep under control. As a paradox, although the argot is defined, mainly, as a secret speech, it constitutes an important source of enrichment of the familiar speech. Thus considering, within the argot dictionaries there are registered words and expressions such as „daiboj," „a umbla cu iordane"or „a face mişto", which were, in fact, borrowed and incorporated within the familiar speech.

Seemingly, other confusion occurred in what regards the regionalisms „amandea", „jeb", „gabjă", „motântoc" etc., registered within the argot dictionaries. To a speaker inhabiting an area other than that in which the above mentioned words are frequently used, these can be perceived as argot.

The argot dictionaries present also words in fashion, loans which kept their meanings from the provenance language without yet holding the necessary features for them to be attributed to the argotic speech.

Although numerous argot words send references to taboo subjects, the vulgar words cannot be integrated within the argot dictionaries. In the same time, there are also to be excluded the grammar erroneous expressions or the word games.

The identification and the classification of the argot words within the specialized dictionaries stand for a very difficult process, implying the inevitable hazard of confusions generating.

Cuvinte-cheie: argou, limbaj standard, limbaj colocvial/familiar, vorbire populară/ regionalism, acronyms.

Key-words: argot, standard speech, colloquial speech, familiar speech, popular speech, regionalism, acronyms.

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

Confundat adesea cu jargonul, limbajul familiar, limbajul vulgar sau graiul popular, argoul reprezintă un segment al limbii dificil de definit şi delimitat. Punctul comun în definirea argoului de către majoritatea dicţionarelor constă în aprecierea acestuia ca fiind un limbaj convenţional. Aşadar, dezvoltarea limbajului şi vocabularului argotic are la baza o convenţie tacită între vorbitori. Deşi creaţiile argotice sunt generate în urma unor procese nesistematice, imaginaţia şi asocierile spontane jucând un rol important, răspândirea, acceptarea şi asimilarea argoului transformă naturaleţea în convenţional.

În „Études sur l'argot français", un studiu asupra evoluţiei argoului francez, Marcel Schwob consideră cercetarea acestui tip de limbaj încă lipsită de o metodă eficientă, ţinând cont că cei mai mulţi termeni argotici sunt, aproape întotdeauna, metaforici, creaţi cu scopul de a nu fi înţeleşi. Argoul este, conform părerii sale, exact opusul unei creaţii spontane, fiind un limbaj artificial, menit să nu fie înţeles de toată lumea[1].

Cel de-al doilea aspect vizat de definiţii constă în identificarea vorbitorilor de argou. Dacă majoritatea dicţionarelor au definit argoul ca fiind un limbaj convenţional, nu întâlnim acelaşi consens şi în stabilirea grupurilor care utilizează acest tip de limbaj.

Astfel, în DEX '98[2], argoul reprezintă „un limbaj convenţional folosit mai ales de vagabonzi, răufăcători etc.", în timp ce Marele Dicţionar de Neologisme (MDN)[3] defineşte argoul ca fiind „un limbaj convenţional folosit de un grup social restrâns (vagabonzi, delincvenţi etc.)". Deşi sunt enumerate aceleaşi două categorii sociale – vagabonzi şi delincvenţi, în MDN apare un element de noutate, respectiv „grup social restrâns".

Dicţionarul Limbii Române Moderne (DLRM) se dovedeşte şi mai generos în stabilirea vorbitorilor de argou, odată ce îl defineşte pe acesta drept „limbajul convenţional al unui grup social". Această definiţie permite, prin generalitatea ei, încadrarea şi a altor categorii sociale decât cele menţionate anterior. S-ar putea vorbi, în acest caz, şi de argoul şcolar, al studenţilor, al tinerilor, al celor care consumă / distribuie droguri, al militarilor, internauţilor, interlopilor, deţinuţilor etc.

Odată stabilite tipologia limbajului şi categoriile sociale care recurg la el, definiţiile urmăresc în continuare determinarea scopului utilizării argoului. În DEX'96, motivul pentru care „vagabonzii, răufăcătorii" folosesc un limbaj argotic este „pentru a nu fi înţeleşi de restul societăţii". Pe lângă acest motiv, în MDN mai este amintit unul: „pentru a şoca". În DLRM, este specificat şi modul în care se dezvoltă vocabularul argotic: „limbaj convenţional al unui grup social care, spre a nu fi înţeles de restul societăţii, foloseşte cuvinte speciale (regionale şi străine), dă sensuri noi unor cuvinte cunoscute etc. (subl. n.)"

[1] Schwob, 1999, p.14.
[2] *Dicţionarul explicativ al limbii române*, 1998.
[3] *Marele Dicţionar de Neologisme,* 2000.

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

De-a lungul timpului, argoul a fost definit de către lingviştii români în diverse moduri. Astfel, Mioriţa Baciu Got consideră drept potrivită definiţia dată argoului de către Littré, „o frazeologie particulară mai mult sau mai puţin tehnică, mai mult sau mai puţin bogată, mai mult sau mai puţin pitorească de care se servesc între ei oamenii care practică aceeaşi artă şi aceeaşi profesiune”[4]. Definiţia argoului vechi subliniază caracterul secret al acestuia, conceput iniţial ca un limbaj al răufăcătorilor, vulgarizat ulterior şi resorbit de vorbirea obişnuită, unde îşi pierde caracterul criptologic.

Argoul a fost definit de Elena Slave ca „o ramificaţie socială a limbii, vorbit de o categorie de oameni care folosesc anumiţi termeni proprii, neînţeleşi de cei din afara grupului”[5]. Caracteristica definitorie care permite delimitarea argoului de limbajele popular, familiar şi vulgar, pe de o parte, şi de limbajele profesionale, pe de altă parte, este caracterul secret, lipsit de transparenţă, al termenilor argotici. În viziunea autoarei, această caracteristică explică şi ritmul rapid de înnoire a argoului.

Argoul este varianta socioculturală a limbii de marcare a apartenenţei la un grup şi de delimitare faţă de alte grupuri. El este caracteristic grupurilor omogene şi/sau marginale. În sens larg, argoul este un limbaj popular, cu destule trăsături urbane, legat de limbajul familiar. Este o varietate lingvistică urbană pentru că orăşenii au o mai mare mobilitate şi constituie o populaţie mai omogenă. El se prezintă ca un caz de patologie a limbii. A. Dauzat numeşte argoul „dialect social” propriu unui mediu social dat, manifestat în limbajul marilor oraşe, spre deosebire de dialectele locale[6].

Mioriţa Baciu Got tratează argoul ca pe o diversificare a limbii în plan vertical, o ramificaţie socială care oferă posibilitatea interpretării funcţionale din multiple unghiuri. Stilul argotic (pentru că argoul este încadrat printre stilurile funcţionale ca limbaj special) apare drept rezultat al uzului limbii – mişcare permanentă de adaptare la necesităţile socioculturale ale vorbitorilor[7]. Există mai multe păreri potrivit cărora argoul ar fi antilimbaj, dar nu este antilimbajul limbii vorbite în general, ci antilimbajul versiunii elevate a limbii. „Dacă există o limbă fără versiune elevată, atunci cel mai probabil este lipsită de slang”[8].

Spre deosebire de cele trei dicţionare româneşti (DEX’96, MDN, DLRM), în Larousse[9] argoul este definit într-un mod uşor diferit, respectiv: „grup de cuvinte particulare pe care le adoptă un grup social restrâns care doreşte să se distingă şi / sau să se protejeze de restul societăţii (anumite tipuri de meserii, marile şcoli, închisori, lumea muncitorească etc.)”. Astfel, argoul nu mai este văzut ca un tip de limbaj convenţional, ci ca unul alcătuit dintr-o

[4] Baciu Got, 2006: .35.
[5] Stoichiţoiu-Ichim, 2001: 134.
[6] Baciu Got, 2006: 14.
[7] *Eadem*, p.17.
[8] Szilagyi, apud Kis 2006: 129.
[9] http://www.larousse.com/en/

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

clasă specială de cuvinte. De asemenea, apare ideea de segregare faţă de restul societăţii. Deşi ar putea fi asimilată cu intenţia de a şoca, menţionată în MDN, dorinţa de a se distinge presupune mai multe implicaţii.

Cambridge Dictionary[10] şi Oxford Dictionary[11] definesc argoul ca fiind un limbaj „foarte informal – very informal language", mai des întâlnit în vorbire decât în scris. [Oxford Dictionary**:** „Argoul reprezintă un tip de limbaj alcătuit din cuvinte şi expresii care aparţin stilului informal, mai des întâlnit în vorbire decât în scris, specific unui grup social restrâns şi utilizat în contexte particulare".]

În lucrarea de faţă argoul va fi considerat drept *un limbaj informal, mai des întâlnit în vorbire decât în scris, utilizat de un grup social restrâns din dorinţa de a se distinge şi / sau proteja de restul societăţii*. Prin urmare, definiţia reper reprezintă o compilaţie între cele trei definiţii oferite de Larousse, Cambridge Dictionary şi Oxford Dictionary. Prima parte a definiţiei – „argoul reprezintă un limbaj informal, mai des întâlnit în vorbire decât în scris" – explică dificultatea cu care sunt colectaţi şi înregistraţi termenii argotici, de aici rezultând confuzia dintre argou şi celelalte tipuri de limbaj.

Fiind un limbaj informal, bazat pe ingeniozitatea şi capacitatea creatoare a vorbitorilor, fiecare tip de argou este utilizat strict de către grupul social de care aparţine. Termenii argotici care părăsesc grupul respectiv şi devin cunoscuţi pe scară largă îşi pierd caracterul argotic, convertindu-se de cele mai multe ori în termeni familiari. Odată cunoscuţi de către majoritatea populaţiei, aceştia nu mai îndeplinesc dorinţa vorbitorilor de a se distinge şi / sau proteja de restul societăţii.

Astfel, una dintre cele mai importante trăsături ale acestui tip de limbaj informal este caracterul criptic, ceea ce implică cunoaşterea termenilor atât de către locutor, cât şi de către interlocutor. Limbajul argotic este prin excelenţă opera unei colaborări în care emiţătorul şi receptorul stăpânesc la fel de bine arta „codificării", manifestă aceleaşi pretenţii şi acelaşi potenţial de înţelegere. În mod permanent, receptorul descifrează şi îşi însuşeşte modul de a gândi şi de a se exprima al emiţătorului.

Efemeritatea este o altă trăsătură importantă a argoului. Înlocuirea constantă a cuvintelor determină schimbarea rapidă a tot ceea ce defineşte argoul. Cele mai multe cuvinte argotice se bucură de o existenţă destul de limitată în timp, ieşind din uz mult mai rapid decât cuvintele care fac parte din vocabularul general. Astfel, un termen argotic nou fie înlocuieşte un altul mai vechi, fie adaugă sensuri noi unei noţiuni deja denumite în acest tip de limbaj. Există situaţii în care unele cuvinte argotice vechi sunt readuse în actualitate, având loc un proces asemănător modei.

Familiar, argotic, vulgar, popular sau literar, registrele de la nivelul limbii constituie un domeniu aparte al lexicografiei. De cele mai multe ori, alegerile dicţionarelor în privinţa desemnării registrelor stilistice sunt arbitrare. Nu

[10] http://dictionary.cambridge.org/search/british/?q=slang
[11] http://oxforddictionaries.com/

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

definiţiile sunt cele care lipsesc, ci, chiar dacă, în teorie, este relativ simplu să distingem familiarul şi argoticul sau popularul şi literarul, în practică, este adesea foarte dificil sau chiar imposibil de a tranşa, de a determina în manieră obiectivă dacă, de exemplu, unul sau altul dintre cuvinte aparţine mai degrabă argoului decât limbii familiare. Aşadar, distincţia dintre argou şi alte segmente ale vocabularului, de tipul regionalismelor, dialectelor, jargonului, cuvintelor obscene sau cuvintelor colocviale este extrem de dificilă deoarece acesta a împrumutat o serie de caracteristici de la fiecare în parte.

În urma studierii a două dicţionare de argou actuale – „Dicţionarul de argou al limbii române" al lui George Volceanov şi „Dicţionarul de argou al lumii interlope" al lui Traian Tandin, am notat câteva consideraţii referitoare la confuziile generate de întrepătrunderea cuvintelor care aparţin unor tipuri de limbaj diferite.

I. Argoul şi limbajul standard

Argoul diferă de limbajul standard prin caracterul său informal. Limbajul argotic este perceput adesea ca vorbire colocvială sau ca un nivel al vorbirii care „nu este acceptat drept bun"[12]. Multe dintre cuvintele standard au cel puţin un sinonim argotic. De exemplu, „scoicar" şi „târfoman" sunt sinonime pentru „bărbat afemeiat", iar „hoit", „caroserie" şi „carapace" sunt sinonime pentru „corp".

În unele cazuri, argoul se diferenţiază de limbajul standard şi în privinţa regulilor de formare a cuvintelor, care sunt tipice pentru argou, dar sunt practic absente din limba standard, de exemplu „badeangard" (bodyguard) şi expresia „I pup you!", rezultată în urma îmbinării a două limbi.

În cele două dicţionare pe care s-a bazat cercetarea sunt înregistrate o serie de cuvinte şi expresii ale căror explicaţii nu diferă cu nimic faţă de cele oferite de *Dicţionarul explicativ al limbii române*. De exemplu, în dicţionarul de argou al lui G. Volceanov, la verbul *a avea* este consemnat un număr mare de expresii care aparţin limbajului standard, respectiv *a avea căutare* („a se vinde bine, a avea succes la cumpărători"), *a avea (ceva) la degetul mic* („a cunoaşte (ceva) în amănunt"), *a avea gura aurită* („a prevedea un eveniment fericit"), *a avea ochelari de cal* („a refuza perceperea realităţii în întreaga ei complexitate; a fi retrograd"), *a avea stofă* („a avea talent (pentru ceva)"), *a avea trecere* („a avea influenţă, a se bucura de apreciere"), *a avea un dinte (împotriva cuiva*) („a avea un motiv de nemulţumire sau de duşmănie (faţă de cineva)"), *a nu avea cei şapte ani de acasă* („a fi prost crescut"), *a nu avea nici un Dumnezeu* („a fi lipsit de sens, a nu avea noimă"), *a se avea ca sarea-n ochi* („a se antipatiza"), *a se avea precum câinele cu pisica* („a se certa întruna, a nu se înţelege deloc"). În aceeaşi situaţie, se află şi cuvintele precum *alac* („grâu"), *alogen*" („străin"), *avariat* („accidentat"), *balamuc* (1. „ospiciu, casă de

[12] Flexner, 1960, cf. Mattiello, op. cit., p. 11.

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

nebuni"; 2. „dezordine, harababură"; 3. „scandal; ceartă"), *banner* („fâşie lungă de pânză pe care este scris un mesaj, un slogan etc. publicitar" , *chiul* (1. „sustragere nemotivată de la îndeplinirea unei obligaţii / unei îndatoriri"; 2. „absenţă nemotivată de la şcoală, de la facultate sau de la serviciu"), *a fenta* („a înşela, a păcăli"), *a gafa* („a face o gafă"), *hit* („şlagăr, cântec de succes"), *a se împăuna*, („a se făli, a se mândri, a se fuduli"), *lider* (1. „conducător al unui partid politic sau al unei organizaţii sindicale") etc.

Cu siguranţă, aceste cuvinte şi expresii nu aparţin unui limbaj informal, utilizat de un grup social restrâns din dorinţa de a se distinge şi / sau proteja de restul societăţii, ci sunt cunoscute şi utilizate în vorbirea curentă. Astfel, o frază precum „Liderul a avut gura aurită şi a simţit ca artistul are stofă pentru a lansa un hit pe un teritoriu alogen." nu se adresează strict unui anumit grup social şi, totodată, în spatele cuvintelor nu se ascund alte înţelesuri.

II. Argoul şi limbajul colocvial / familiar

Definiţia argoului dată de *Le Nouveau Petit Robert* este semnificativă şi arată evoluţia argoului, respectiv: 1. „limbaj criptic al răufăcătorilor dintr-un anumit mediu; limbă verde", (*blase* semnificând şi „nume", şi „nas" în argou); 2. „limbă familiară conţinând cuvinte argotice trecute în limba comună"; 3. „limbaj specific unei profesii, unui grup de persoane, unui mediu închis – javanais, verlan, ex: argou parizian, militar, şcolar, sportiv, de meserii"[13].

Conform acestei definiţii, poate fi observată evoluţia argoului – trecerea de la limbajul de neînţeles de către neiniţiaţi la limbajul familiar, aceasta dovedind că argoul este o limbă vie care se dezvoltă în permanenţă.

Oamenii utilizează astăzi cuvinte de argou fie în mod conştient, din anumite motive - refuzul normei, de exemplu, fie inconştient, deoarece anumite cuvinte sunt atât de bine integrate limbii încât este uitată originea lor argotică – de exemplu, *amadouer* (lb. franceză – „a îmbuna prin linguşiri, a flata"), *boucherie* (lb. franceză – „măcelărie"), *gagică* (lb. română).

Această trecere de la argou la limbajul colocvial reprezintă un fenomen curent în evoluţia limbilor numit „împrumut". Argoul împrumută cuvinte din idiomul propriu sau dintr-o altă limbă, termenii nou adoptaţi fiind împrumutaţi la rândul lor de către limbajul colocvial. Se pune, astfel, problema definirii noţiunii de argou – acesta se limitează la limbajul răufăcătorilor sau, aşa cum este precizat în *Le Nouveau Petit Robert*, include şi cuvintele aşa-zis familiare?

Asimilarea cuvintelor argotice de către limbajul colocvial ar putea fi rezultatul „publicizării". Din dorinţa de a părea mai interesanţi, oamenii au tendinţa de a insera în limbajul lor uzual câte un termen deosebit, care ulterior va deveni un trend şi va fi adoptat de către limbajul colocvial. Mass-media are un rol considerabil în transformarea cuvintelor argotice în cuvinte colocviale.

[13] *Le Nouveau Petit Robert*, 2007.

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

În concluzie, definiţia argoului din *Le Nouveau Petit Robert*, potrivit căreia argoul cuprinde în acelaşi timp cuvinte cu conotaţie criptică din mediul răufăcătorilor, dar şi cuvinte care au intrat în limbajul familiar şi limbajul popular, este probabil cea mai cuprinzătoare.

Le Nouveau Petit Robert oferă următoarea definiţie pentru limbajul familiar: „limbaj folosit în mod natural în toate mediile în conversaţia curentă, chiar şi în scris, dar care trebuie evitat în relaţiile cu superiorii, relaţiile oficiale şi în lucrările care se doresc a fi serioase." *Emmerdant* („dezagreabil, extrem de plictisitor") este un exemplu de cuvânt familiar în limba franceză[14].

Altfel spus, este limbajul pe care oamenii îl utilizează în fiecare zi atunci când nu sunt obligaţi să se cenzureze. În mod paradoxal, acesta rămâne un limbaj interzis, deoarece nu poate fi utilizat în situaţii de adresare către persoane din ierarhia socială superioară.

Există, în limba franceză, extrem de multe cuvinte calificate drept familiare de către *Le Nouveau Petit Robert*, deşi ele figurează, de asemenea, în *Dictionnaire de l'argot* al lui Jean-Paul Colin şi Jean-Pierre Mevel, acelaşi fenomen putând fi observat şi în limba română. Acest lucru se explică prin faptul că argoul nu mai există cu adevărat în sensul pur al termenului, adică un limbaj criptic al unei comunităţi predefinite, ci a fost încetul cu încetul asimilat de către limbajul familiar. Trebuie remarcat însă că multe alte cuvinte au rămas pur argotice deoarece nu au depăşit graniţa argou-limbaj curent şi, astfel, ele rămân de neînţeles pentru majoritatea vorbitorilor[15].

Limbajul familiar este relaţionat numai cu situaţia de discurs, şi nu cu apartenenţa socială. De exemplu, un muncitor care se adresează patronului său va trebui să fie atent la limbaj, dar fiecare dintre aceştia poate folosi limbajul familiar când va reveni în mediul lui sau când se va afla într-o situaţie mai puţin pretenţioasă.

Acest limbaj poate fi utilizat şi în scris. A reda într-o manieră academică o discuţie între doi ţărani ar fi la fel de şocant ca şi a scrie în manieră familiară un discurs pentru preşedinte de ţară. Aşadar, limbajul familiar este utilizat de toată lumea şi prezintă mai multe sau mai puţine influenţe argotice în funcţie de implantările acestora în limbajul curent.

Argoul există de mai multe secole, sub diverse forme, luând naştere în diferite moduri. Este dificil să se traseze limitele argoului modern. Apar fără încetare cuvinte şi procedee noi de creaţie. Deşi majoritatea noilor termeni sunt concepuţi cu scopul de a ascunde sensuri necunoscute, pătrund inevitabil în limbajul comun, de unde sunt preluaţi de publicul larg. Această viteză de circulaţie se datorează faptului că un limbaj secret, odată cunoscut, trebuie să se schimbe.

Argoul modern însă nu mai este cu adevărat un limbaj secret, ci este mai degrabă unul dintre elementele paletei de alegeri de care dispune locutorul.

[14] *Idem.*
[15] Tran, 2006: 11-12.

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

În timp ce argoul este prezent la radio, televiziune şi cinema, este utilizat în publicitate, statutul său se regăseşte în mod necesar modificat. Unii vorbitori utilizează cuvintele argotice descoperite prin intermediul mass-media cu scopul de a fi la modă. În tot acest timp însă, creatorii de argou dau naştere altor termeni pentru a menţine distanţa dintre grupul lor şi imitatorii care îşi doresc să fie în trend. Astfel, graniţa dintre argou şi limba comună este nedefinită şi aproape imposibil de trasat şi de ţinut sub control.

Argoul, în sensul strict al cuvântului, după Dauzat în *Les Argots*, este limbajul răufăcătorilor. Prin extensie, el poate desemna, de asemenea, un anumit număr de limbaje speciale care prezintă trăsături comune cu precedentul. Dauzat a adoptat aproape aceeaşi poziţie ca Littré în 1863 („limbaj caracteristic vagabonzilor, cerşetorilor, hoţilor şi, prin extensie, frazeologie specială de care se folosesc între ei cei care practică aceleaşi arte şi profesii"). Esnault consideră argoul ca fiind „ansamblul oral de cuvinte nontehnice care sunt pe placul unui grup social". Argoului, folosit fie ca limbă secretă, fie ca semn de recunoaştere, îi este încă atribuit de către Bonnard sensul de limbă trivială, partea cea mai vulgară a lexicului popular, cunoscut şi înţeles de către toate păturile sociale. Alţi lingvişti disting argoul de idiomurile speciale denumite jargoane, care nu sunt limbi secrete, ci mai degrabă unele ale meseriilor. După Calvet, argoul a devenit o modalitate prin care locutorul se poziţionează în raport cu norma lingvistică şi, în acelaşi timp, cu societatea[16].

Ţinând cont de opiniile citate, argoul este în mod esenţial criptic, conservând această funcţie iniţială de protecţie, pentru a limita comunicarea la un cerc de iniţiaţi. Cu toate acestea, vocabularul argotic este asimilat cu uşurinţă de limba comună. Rodica Zafiu împarte argoul în trei ramuri: argoul interlop, limbajul tinerilor şi argoul comun, acesta din urmă reprezentând o noutate[17].

Practic, cea de-a treia ramură explică cel mai bine legătura dintre argou şi limbajul colocvial. Preluând termeni din zone sociale mai puţin accesibile şi combinându-i cu împrumuturile la modă, argoul comun este vorbit de către o arie variată de persoane, depăşind bariere precum vârsta sau statutul social. Acest tip de limbaj reprezintă o modalitate de evadare din normalitatea exprimării uzuale. Tinerii vorbesc utilizând termeni din argoul comun pentru a se evidenţia şi pentru a şoca, în timp ce pentru cei mai în vârstă, folosirea cuvintelor argotice constituie dovada că se menţin „updataţi" şi că ţin pasul cu tineretul.

Trebuie avut în vedere că argoul a suferit, de-a lungul secolelor, o evoluţie considerabilă, influenţând limba comună şi, în anumite cazuri, a pătruns şi în alte stiluri lingvistice. Datorită acestui lung parcurs, argoul folosit de pături sociale diferite a suferit schimbări remarcabile la nivel de expresii şi sensuri.

Limbajul colocvial poate fi folosit în cadrul unei întâlniri dintre prieteni, în tabloide şi la întâlnirile neprotocolare. Limbajul colocvial şi argoul se

[16] Červenková, 2001: 77-78.
[17] Zafiu, 2010: 17-18.

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

suprapun într-o anumită măsură. Ambele sunt informale şi sunt mai des întâlnite în limba vorbită decât în cea scrisă. Oricare dintre ele poate fi folosit într-un mediu familiar. De exemplu, limbajul colocvial poate fi utilizat şi în cadrul unei discuţii mai puţin formale, în timp ce argoul ar trebui evitat, niciunul nu poate fi însă utilizat într-un mediu oficial.

Alegerea din partea locutorului a unui termen familiar este cu mult mai puţin conştientă decât a unui cuvânt argotic şi depinde, mai înainte de toate, de situaţia de comunicare aşa-zis familiară, adică contextul în care locutorul este înconjurat de persoane pe care le cunoaşte bine (prieteni, membrii familiei sale etc.) şi cu care este în relaţii intime sau de egalitate. Limba familiară este deci rezultatul unei diminuări a atenţiei îndreptate către maniera de a vorbi sau de a scrie. Dat fiind faptul că argoul constituie una dintre sursele esenţiale ale vocabularului familiar, este adesea dificil să se distingă dacă unul sau altul dintre cuvintele de natură argotică difuzate în mod larg la nivelul societăţii trebuie să fie considerat ca fiind argotic sau familiar[18].

Diferenţa dintre ele consistă mai ales în „cine" şi „de ce" le foloseşte. Limbajul colocvial al vorbirii cotidiene informale, cuvintele şi frazele sale, vor fi cunoscute şi folosite în mod natural de către majoritatea oamenilor care vorbesc limba în mod nativ. Argoul este cel mai adesea folosit în mod conştient în circumstanţe particulare, specifice, sau în cadrul unui grup restrâns. Fiecare generaţie de tineri îşi creează propriul argou şi îl foloseşte ca pe o limbă privată. Majoritatea relaţiilor de schimb şi ale profesiilor îşi au propriile lor cuvinte argotice, adesea cuvinte mai scurte şi mai simple pentru termenii tehnici, care sunt utilizaţi pe de o parte pentru convenienţă şi pe de alta pentru a demonstra că vorbitorul este „pe felie". Argoul poate fi, de asemenea, utilizat pentru distracţie sau pentru a şoca[19].

Termenii colocviali tind să rămână în limbă pentru o perioadă îndelungată, neavând parte de transformări sau instabilităţi majore. De cealaltă parte, termenii argotici pot dispărea sau migra cu uşurinţă de la utilizarea restrictivă la limba colocvială sau standard. În engleză, un cuvânt precum „fun" (distracţie) a fost considerat iniţial termen argotic, fiind ulterior adoptat de limbajul familiar.

Cele două dicţionare pe baza cărora s-a realizat cercetarea cuprind un număr mare de cuvinte şi expresii familiare, de exemplu: *a avea papagal* („a fi bun de gură"), *afumat* („ameţit de băutură, cherchelit"), *alişveriş* („negoţ, afacere"), *chichiţă* („amănunt, detaliu"), *cioc* („gură"), *a ciupi la cântar* / *a ciupi la nota de plată* („a sustrage, a fura puţin şi pe nesimţite"), *coţcar* („şarlatan, pungaş"), *a cotonogi* („a bate, a lovi"), *cusurgiu* („bărbat înclinat să găsească cusur la orice"), *curcan* („poliţist"), *pe daiboj* („pe gratis"), *dalmaţian*, *Epoca de aur* („anii 1980-1989 ai dictaturii comuniste în România, marcaţi de cea mai drastică scădere a nivelului de trai"), *a fi tare în gură* („a se certa urât, a face

[18] Szabo, 2004: 14-15.

[19] Kammen, Prendergas, 2000: 407-408.

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

scandal"), *a face fiţe* („a face mofturi, a se sclifosi"), *a face mişto* („a ironiza, a batjocori"), *hahaleră* („om neserios, uşuratic, pramatie"), *a da de o hazna* („a da de bani mulţi"; *hazna* = „visterie"), *a hârbui* („a bate zdravăn pe cineva, a snopi în bătăi"), *hârcă bătrână* („epitet depreciativ dat unei femei bătrâne, urâte şi rele"), *huidumă* („epitet dat unei persoane corpolente; matahală"), *ifos* („orgoliu, înfumurare"), *interlop* („membru al lumii interlope"), *ioc* („nimic, deloc"), *a umbla cu iordane* („a spune vorbe goale, a umbla cu minciuni"), *istericale* („acces, criză de isterie"), *izmeneală* („purtare nenaturală, pretenţioasă, fandoseală, strîmbătură"), *înfigăreţ* („care se vâră sau se amestecă în toate, îndrăzneţ"), *încornorat* („înşelat de soţie"), *a înţoli* („a-şi face haine noi; a parveni"), *a jigări* („a-şi pierde vlaga, a slăbi, a se sfriji"), *linge-blide* („parazit, om de nimic"), *a lua la mişto* („a ironiza"), *a lua poziţia ghiocel* („a sta cu capul în pământ / cu bărbia în piept"), *look* („imagine, înfăţişare, aspect"), *mahăr* („personaj de vază, important, influent"), *mameluc* („prost, fraier / om lipsit de personalitate şi de păreri proprii"), *miştocar* („ironic, batjocoritor"), *a unge osia* („a mitui"), *a pica la aşternut* („a avea raport sexual"), *a da cuiva paşaportul* („a alunga, a expedia pe cineva"), *a rade pe cineva fără săpun* („a critica aspru pe cineva"), *radio şanţ* („bârfă, zvon"), *a-l tăia pe cineva la ramazan* („a-i fi foame") etc.

III. Argoul şi vorbirea populară

Distincţia dintre registrul popular şi cel argotic este, de asemenea, problematică. Pe de o parte, definiţia tradiţională a celui dintâi ca fiind limbă vorbită în popor nu pare să mai corespundă exigenţelor lingvisticii moderne. Ar fi fără îndoială mai justificat să se vorbească de varietăţi urbane mai puţin standard. Folosirea termenilor populari depinde cu mult mai mult de originile sociale şi de educaţia locutorului decât de intenţiile sale (ca în cazul argoului) sau de situaţia de comunicare (ca în cazul limbii familiare).

De cealaltă parte, ţinând cont de transformările sociale survenite de-a lungul secolului al XX-lea, distincţia din dicţionare a unui vocabular specific păturilor situate la baza scării socio-economico-culturale nu ar mai părea naturală, cu atât mai mult cu cât cuvinte catalogate drept populare sunt în general utilizate în toate păturile societăţii. În marea parte a cazurilor, niciun criteriu obiectiv nu permite să se distingă vorbirea populară de termenii familiari sau de argoul comun difuzat pe scară largă.

Registrele stilistice din aceeaşi limbă se suprapun, unele fiind superioare, altele inferioare, iar altele neutre. Superioritatea şi inferioritatea se măsoară gradual. Registrele superioare sunt proprii clasei de sus a societăţii, în timp ce registrele inferioare sunt folosite de către păturile sociale de jos. Existau, în trecut, un limbaj al curţii, unul al aristrocraţiei şi al savanţilor, unul al burgheziei, al poporului, al păturilor decăzute. Coborând şi urcând din treaptă în treaptă, ar putea fi observate gradaţii infinite, dar în mod practic nu există

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

decât un număr restrâns de niveluri sociolingvistice. Uneori diferenţa se poate reduce la alegerea cuvintelor, ceea ce este de ajuns[20].

Lingviştii din urmă cu mai bine de un secol susţineau că vorbirea inferioară sau populară era aceea care nu era folosită decât de către pătura populară şi între oameni din aceeaşi clasă, vorbirea mijlocie sau normală era aceea utilizată în sânul burgheziei, iar vorbirea superioară era aceea folosită de către literaţi sau aristocraţi, în funcţie de ţări şi de epoci. Fiecare profesie are un limbaj ştiinţific (nivelul superior), un limbaj tehnic (nivelul mediu) şi un limbaj argotic (nivelul inferior)[21]. În utilizarea limbajului „inferior", instinctul cel mai des întâlnit este acela al efortului minim. Acesta acţionează la nivelul fonetic, prescurtând. Presupune, de asemenea, o implicaţie semantică, aceea de a concepe o idee cu mai puţină energie. Frazele se deformează la fel ca şi cuvintele, fiind pronunţate cu neglijenţă. În grupul faţă de care îşi recunosc apartenenţa, vorbitorii se relaxează, renunţând la formalisme impuse de restul societăţii. Acest instinct creează vorbirea de interior, distinctă de cea de exterior.

Cel de-al doilea instinct este cel al concretului, care este foarte sensibil, transformând toate ideile în imagini pentru a putea fi văzute sau palpate. Deşi ajuns la un anumit nivel, având o pregătire şi făcând parte dintr-un anumit mediu social, locutorul are adesea tendinţa de a-şi coborî limbajul. Astfel, în trecut, burghezia se debarasa de limbajul impus de etichetă, recurgând la limbajul popular. Pentru a fi înţeleşi, se impunea apartenenţa la un grup comun, cu reguli cunoscute. Cel de-al treilea instinct este cel criptologic. În urma dezvoltării acestui instinct a luat naştere limbajul argotic[22].

Astfel, ambele tipuri de limbaj – argotic şi popular – constituie două registre stilistice inferioare, utilizate în medii mai puţin elevate, într-un cadru informal, relaxat. Toate cele trei instincte amintite şi-au adus contribuţia la realizarea şi întreţinerea celor două tipuri de limbaj, ultimul însă constituind elementul separator. În timp ce limbajul popular este utilizat de către majoritate, argoul este folosit în grupuri destul de bine închegate.

Definiţia oferită de *Le Nouveau Petit Robert* pentru limbajul popular este următoarea: „popular, propriu poporului: credinţe, tradiţii populare; care este creat, utilizat de către popor şi care nu se mai află în uz la burghezie şi printre oamenii cultivaţi – cuvinte, expresii populare"[23].

În trecut, argoul era folosit de oamenii din popor – răufăcători, comercianţi (necinstiţi) etc, care doreau să nu fie înţeleşi de restul lumii din cauza caracterului fraudulos al conversaţiilor lor. *Le Nouveau Petit Robert* sugerează că limbajul popular este adesea rezultatul răspândirii vechiului argou[24].

[20] Grasserie, 1907: 2-5.
[21] *Idem*: 8-10.
[22] *Idem*: 178-180.
[23] *Le Nouveau Petit Robert*, 2007.
[24] Tran, 2006: 13.

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

În perioada actuală, numeroase cuvinte populare sunt integrate limbajului argotic. Astfel, întâlnim în cele două dicţionare de argou cuvinte şi expresii populare precum *albişori* („bani”), *a-l apuca damblaua / dracii* / *pandiliile* („a se înfuria foarte tare”), *bre!* („interjecţie prin care atragem atenţia persoanei căreia ne adresăm”), *doapă* („nume dat unei femei scunde şi grase”), *fa* / *fă* („termen cu care cineva se adresează la ţară unei persoane de sex feminin”), *fudulie* („testicul”), *gherlă* („închisoare”), *ioc* („nimic, deloc”), *încurcătură de maţe* („ocluzie intestinală”), *janghinos* („murdar, neîngrijit; jerpelit”), *lăcrămaţie* („reclamaţie”), *liotă* („grămadă, mulţime (de fiinţe), gloată”), *muscal* (rus), *matracucă* (1. „femeie urâtă şi prost îmbrăcată”; 2. „femeie proastă”; 3. „femeie rea şi vulgară”; 4. „femeie stricată”), *mătrăşi* (1. „a îndepărta o persoană a cărei prezenţă este supărătoare; a goni, a alunga”; 2. „a ucide”; 3. „a scăpa de un obiect nefolositor”), *năbădăi* („acces de furie / de mânie”), *nădragi* („pantaloni, izmene”), *nazuri* („capricii, mofturi, toane”), *parşivenie* (1. „ticăloşie, mârşăvie”; 2. „neruşinare, dezmăţ”), *răvaş* („scrisoare, epistolă”) etc.

IV. Argoul şi regionalismele

Spre deosebire de argou, regionalismele indică mai degrabă limbajul indigen, folosit de locuitorii unei anumite localităţi sau regiuni. Argoul este un limbaj hibrid, care se inspiră adesea din fondul lexical străin. Argoul nu este restrâns din punct de vedere geografic, precum dialectele, chiar dacă este adesea regional şi poate varia de la un loc la altul. Aşadar, ceea ce reprezintă slang în engleza britanică poate fi limbaj standard în engleza americană sau poate avea un înţeles diferit în cadrul celor două varietăţi regionale. De exemplu, expresia argotică „to go down a bomb” este folosită în engleza britanică pentru a se referi la ceva de foarte mare succes, în timp ce în engleza americană, este folosită cu sens total opus, adică „un dezastru”.

În pofida particularităţilor sale locale, argoul nu este în mod necesar folosit într-o anumită regiune sau de către o anumită clasă socială. Anumite cuvinte argotice sunt folosite mai des sau se întâmplă să fie înţelese de oricine în cadrul unei comunităţi. De exemplu, toată lumea ştie că *nerd* în limba engleză este folosit pentru a face referire la „o persoană inteligentă, obsedată şi adesea inadaptată social”, iar *cracker* înseamnă „ţicnit, nebun”, deşi aceste cuvinte nu sunt acceptate ca aparţinând limbii standard[25]. Argoul reprezintă un concept mai larg decât regionalismele, deoarece primul nu este în mod strict doar o vorbire locală indigenă. Este însă un limbaj hibrid, bazat adesea pe un material lexical străin, ca în cazul cuvântul *smack* („heroină”), care provine din verbul idiş *schmecken*.

Deşi diferenţa dintre cele două tipuri de limbaj pare a fi evidentă, dicţionarele de argou studiate înregistrează şi câteva regionalisme precum:

[25] Mattiello, 2008: 36.

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

amandea („pleacă!”), *cu anasâna* („forţat, cu de-a sila”), *babac* („tată, părinţi”), *a paşli* („a fura, a şterpeli”), *paşol* („du-te!, pleacă!, marş!”), *hâră* („ceartă; vrajbă, duşmănie”), *a probozi* („a mustra, a dojeni, a certa (pe cineva); a face de ruşine / de ocară (pe cineva)”), *a răcădui* („a se răsti amenințător la cineva”), *marghioleală* (1. „fandoseală, sclifoseală”; 2. „şiretlic, prefăcătorie”/), *mafler* („hoţ, escroc priceput”), *motântoc* („încet, bleg, lipsit de energie”), *jabrac* („individ periculos / perfid”), *jeb* („buzunar”), *gabjă* („palmă mare”) etc.

V. Argoul şi acronimele

Se observă din ce în ce mai mult tendinţa tinerilor de a prescurta cuvintele în comunicarea scrisă realizată prin intermediul sms-urilor şi chat-ului, mesajele transmiţând multă informaţie doar prin intermediul câtorva litere. Acest fenomen a atras atenţia lingviştilor, printre care se numără şi cunoscutul David Crystal. Acesta a publicat în anul 2008 un studiu dedicat scrierii prescurtate, titlul însuşi fiind sugestiv *Txtng – The Gr8 Db8*, adică *Texting – The Great Debate*.

Majoritatea acestor formaţii lexicale reprezintă creaţii spontane, ocazionale, uneori chiar ludice, dependente de un anumit context verbal sau situaţional. Din această cauză, ele au şanse reduse de a se impune în limba curentă. Factorii economici nu au fost însă singurele motive prin care se poate explica popularitatea texting-ului. Printre tineri, în particular, texting-ul a devenit un indiciu al integrării, al apartenenţei la o anumită generaţie.

Deşi dicţionarele pe baza cărora s-a realizat prezentul studiu nu înregistrează decât un număr redus de acronime, am considerat necesară menţionarea câtorva aspecte legate de această modă lingvistică, atât de prezentă în mediul virtual.

Dintre clasele morfologice, în limba română se abreviază mai ales verbele (*mrgm = mergem*, *fk = fac*, *vb = vorbesc*/*vorbim*, *nvdm = ne vedem*, *tb = trebuie*, *rlx = relaxează-te*, *qlsc = chiulesc*) şi substantivele (*prr = părere*, *ftz= faţă*, *ppk = pupic*, *srpz = surpriză*). Alteori se mai abreviază adverbe, precum *bn = bine*, *bst = bestial*, *rpd = repede*, *trz = târziu*, *prfct= perfect* etc. Din categoria pronumelor, se prescurtează cele personale (*u = tu*, *dnsul = dânsul*, *mn = mine*, *tn = tine*), cât şi cele nehotărâte (*22ror = tuturor*, *cnv = cineva*, *altcnv = altcineva*, *1ora = unora*, *vre1 = vreunul*), negative (*nici1= niciunul*) interogative sau relative (*cn = cine*, *c = ce*, *kt = cât*), etc.[26]

În ultima perioadă, limbajul tinerilor a atras atenţia lingviştilor şi studenţilor de la facultăţile de specialitate, care au realizat studii de caz bazându-se pe cercetări asupra comunicării în mediul virtual. Exprimarea prin cuvinte prescurtate şi cu ajutorul figurilor obţinute din semne de punctuaţie nu este în totalitate argotică, deşi a existat tendinţa de a se pune semnul egalităţii între

[26] Munteanu, 2007: 27.

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

cele două stiluri lingvistice. Atunci când este vorba despre un mesaj codificat, creat special pentru a nu fi înţeles, acesta poate fi considerat argotic, însă nu acelaşi lucru se poate spune şi despre alte multe cuvinte prescurtate din dorinţa de a face economie sau de a atrage atenţia asupra ingeniozităţii.

Inventivitatea şi imaginaţia au un rol important atât în crearea vocabularului argotic, cât şi în dezvoltarea limbajului virtual sau al sms-urilor, însă scopul pentru care cele două tipuri de comunicare au fost dezvoltate face diferenţa. Deşi există păreri potrivit cărora limbajul tinerilor reprezintă o ramură a argoului, trebuie evitată încadrarea oricărei creaţii juvenile cu scop ludic sau economic în categoria acestui stil lingvistic.

Deşi se încercă delimitarea argoului de celelalte tipuri de limbaj, învecinarea şi întrepătrunderea lor determină preluarea elementelor comune, ceea ce îngreunează destul de mult realizarea unei distincţii concrete. Dicţionarele de argou reprezintă mărturia dificultăţii de a clasa doar cuvintele pur argotice. Cu toate că la nivel teoretic diferenţierea este clară şi facilă, realitatea demonstrează contrariul.

BIBLIOGRAFIE

Baciu Got, Mioriţa, 2006, *Argoul românesc. Expresivitate şi abatere de la normă*, Bucureşti, Editura Corint.

Červenková, Marie, 2001, *L'influence de l'argot sur la langue commune et les procédés de sa formation en français contemporain*, L22.

Crystal, David, 2006, TXT, NE1?, în *The Dyslexia Handbook, British Dyslexia Association*, 2006), pp. 179-183.

Crystal, David, 2008, *Txtng – The Gr8 Db8*, UK, Oxford University Press.

De la Grasserie, Raoul, 1907, *Etude Scientifique sur L'Argot et le Parler Populaire*, Paris, H. Daragon, Libraire-Editeur.

Dicţionarul explicativ al limbii române, 1998, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan", Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic.

Dicţionarul limbii române moderne, 1958, Academia Română, Institutul de Lingvistică, Bucureşti, Editura Academiei.

Horak, André, 2006, *Le jargon «paysan» dans la littérature* - AnMal Electrónica, nº 19.

http://dictionary.cambridge.org/search/british/?q=slang

http://news.cnet.com/2009-1025_3-6135457.html

http://oxforddictionaries.com/

http://www.larousse.com/en/

Jamin, Mikaël, 2007, *The „return" of [a] in Parisian French: a case of sociolinguistic recycling*? Nottingham French Studies 46/2:23-39.

Kammen, Carol and Norma Prendergas, 2000, *Encyclopedia of Local History*, California, Altamira Press.

Kis, Tamás, 2006, "Is Slang a Linguistic Universal?", în *Revue d'Études Françaises*, N° 11.

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)

Marcu, Florin, 2000, *Marele Dicţionar de Neologisme*, Bucureşti, Editura Saeculum.
Mattiello, Elisa, 2008, *An Introduction to English Slang*, Milano, Editura Polimetrica.
Munteanu, Anca, 2007, *Influenţa Internetului în limbajul tinerilor (lucrare de licenţă).*
Robert, Paul, Josette Rey-Debove, Alain Rey, 2007, *Le Nouveau Petit Robert: Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Paris, Le Robert.
Schwob, Marcel, 1999, *Études sur l'argot français*, Paris, Allia.
Stoichiţoiu-Ichim, Adriana, 2001, *Vocabularul limbii române actual. Dinamică, influenţe, creativitate*, Bucureşti, Editura All Educational.
Szabo, David, 2004, *L'argot des etudiants budapestois*, Paris, ADEFO.
Tran, Thi Phuong Lan, 2006, *Aperçu général de l'argot en français – Mémoire de fin d'études post-universitaires*, Hanoï.
Zafiu, Rodica, 2010, *101 cuvinte argotice*, Bucureşti, Editura Humanitas.

Cătălina-Maria NECULA
Universitatea din Bucureşti

BDD-V2863 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.86 (2026-11-14 09:12:17 UTC)